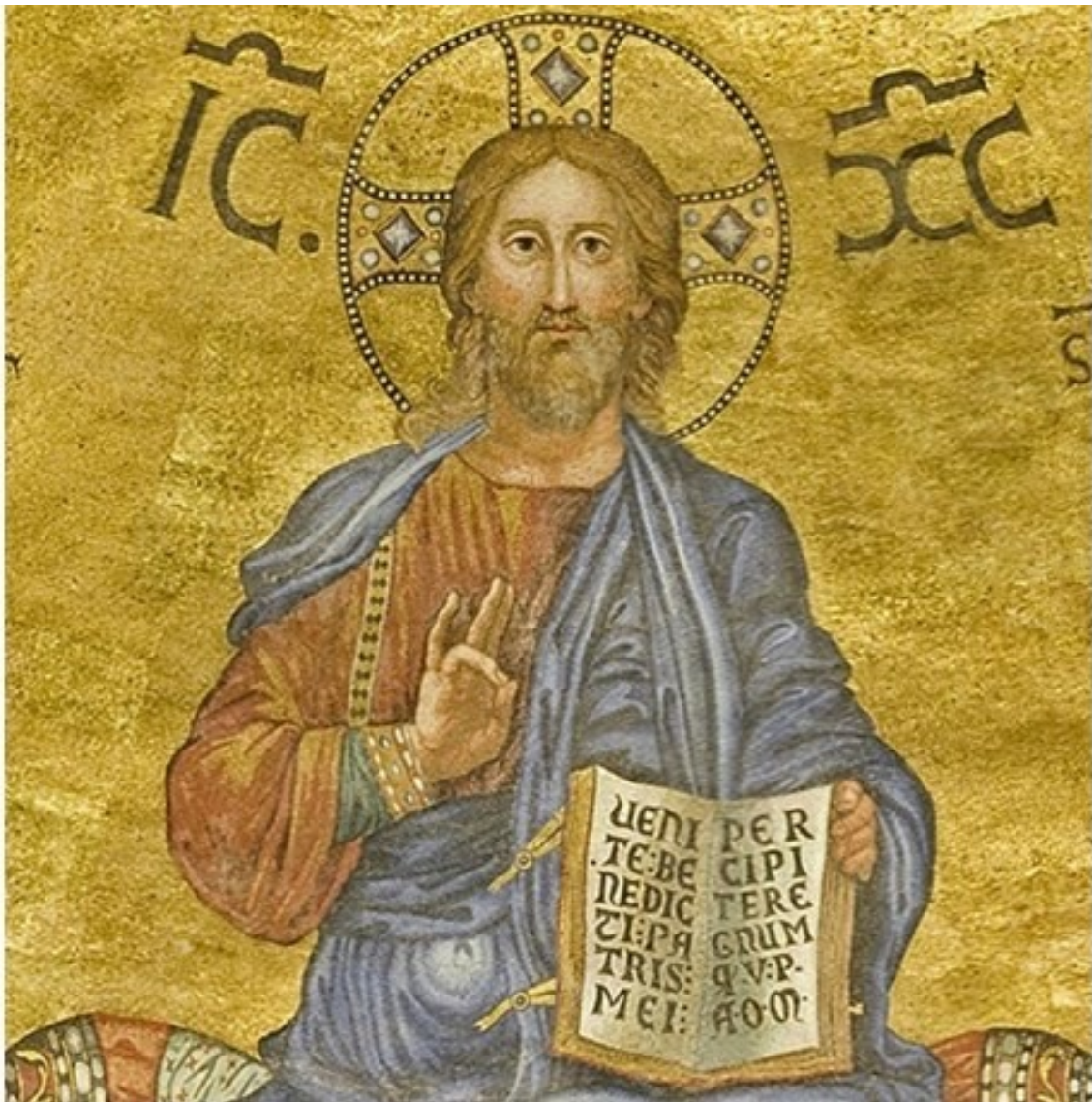

Pave Frans' budskap for fastetiden 2017

Bilde: «Venite, benedicti Patris mei...» - «Kom hit, dere som er velsignet av min Far...» (Matt 25,34).
Paulusbasilikaen i Roma

I sitt budskap for fastetiden 2017 tar pave Frans utgangspunkt i lignelsen om den rike mannen og Lasarus:

Det var en rik mann som kledde seg i purpur og fineste lin og levde i fest og luksus dag etter dag. Men utenfor porten hans lå det en fattig mann som het Lasarus, full av verkende sår. Han ønsket bare å få mette seg med det som falt fra den rikes bord. Hundene kom til og med og slikket sårene hans. Så døde den fattige, og englene bar ham til Abrahams fang. Den rike døde også og ble begravet. Da han slo øynene opp i dødsriket, der han var i pine, så han Abraham langt borte og Lasarus tett inntil ham. 'Far Abraham', ropte han, 'ha barmhjertighet med meg og send Lasarus hit, så han kan dyppe fingertuppen i vann og svale tungen min. For jeg pines i denne flammen.' Men Abraham svarte: 'Husk, mitt barn, at du fikk alt det gode mens du levde, og Lasarus fikk det vonde. Nå trøstes han her, mens du er i pine. Dessuten er det lagt en dyp kløft mellom oss og dere, slik at de som vil komme herfra og over til dere, ikke skal kunne det, og ingen kan gå over fra dere til oss.' Da sa den rike: 'Så ber jeg deg, far, at du sender ham til mine fem brødre hjemme hos min far for å advare dem, så ikke de også skal komme til dette pinestedet.' Men Abraham sa: 'De har Moses og profetene, de får høre på dem.' Han svarte: 'Nei, far Abraham, men kommer det noen til dem fra de døde, vil de omvende seg.' Abraham sa: 'Hører de ikke på Moses og profetene, lar de seg heller ikke overbevise om noen står opp fra de døde.'» (Luk 16,9-31).

Her følger hele budskapet:

Guds ord er en gave. De andre en gave.

Kjære brødre og søstre,

fastetiden er en ny begynnelse, en vei som fører mot et sikkert mål: Kristi oppstandelse i Påsken, hans seier over døden. Og som alltid oppfordrer denne tiden oss sterkt til omvendelse. Den kristne er kalt til å vende tilbake til Gud av hele sitt hjerte (jf. Joel 2,12, for ikke å måtte nøye seg med et middelmådig liv, men for å kunne vokse i vennskapet med Herren. Jesus er den trofaste vennen som aldri går fra oss. Selv når vi synder, venter han tålmodig på at vi skal vende tilbake til ham og viser slik at han ønsker å tilgi oss (jf. [preken 8. januar 2016](#)).

Fastetiden er en gunstig tid for å intensivere åndslivet ved hjelp av de hellige hjelpemidlene som Kirken byr oss: faste, bønn og almisser. Alt bygger på Guds ord, som vi i denne tiden blir invitert til å lytte og grunne mer iherdig over. Jeg vil her gå spesielt inn på lignelsen om den rike mannen og Lasarus (jf. Luk 16,19-31). La oss inspirere av denne betydningsfulle fortellingen. Den gir oss nøkkelen til å forstå hvordan vi bør gå fram for å nå den ekte lykken og det evige liv, og den maner oss til oppriktig omvendelse.

1. De andre er en gave

Lignelsen begynner med at de to hovedpersonene blir presentert, og det er den fattige som blir beskrevet mest utførlig. Han har det forferdelig; han ligger nede og eier ikke krefter til å reise seg. Han ligger utenfor den rikes port og lever av det som faller fra hans bord. Han har verkende sår over hele kroppen og hundene kommer og slikker dem (jf. versene 20-21). Det er et dystert bilde; mennesket er fornødt og ydmyket.

Scenen virker enda mer dramatisk når vi tar i betraktning at den fattige mannen heter Lasarus – et løfterikt navn, som bokstavelig talt betyr «*Gud hjelper*». Så dette er ikke en anonym skikkelse; han har

sine særtrekk, og vi kan lett tenke oss at dette individet også har sin særegne historie. For den rike mannen er han så å si usynlig, mens han for oss nesten blir en fortrolig bekjent – han får et ansikt – og som sådan blir han en gave, en uvurderlig rikdom, et vesen som Gud har villet, som han elsker og husker på, selv om mannen nå helt konkret er et menneskevrak (jf. preken 8. januar 2016).

Lasarus lærer oss at *de andre er en gave*. Det er når vi med takknemlighet anerkjenner deres verd at vi har det rette forholdet til andre mennesker. Heller ikke den fattige ved den rike mannens port er noe plagsomt som er i veien; han er en levende appell til å vende om og forandre på livet. Det første som denne lignelsen oppfordrer oss til er å åpne hjertedøra for de andre, for ethvert menneske er en gave – både naboen og den ukjente stakkaren. Fastetiden er en gunstig tid for å åpne døra for den som trenger hjelp og i ham eller henne gjenkjenne Kristi ansikt. Hver av oss treffer på slike mennesker underveis. Ethvert liv som kommer imot oss er en gave og fortjener å bli tatt imot, respektert og elsket. Guds ord hjelper oss å åpne øynene for å ta imot livet og elske det, framfor alt når det er svakt. Men for å kunne gjøre det må vi ta også det som evangeliet avslører om den rike mannen alvorlig.

2. Synden gjør oss blinde

Lignelsen trekker ubarmhjertig fram motsigelsene i den rike mannens liv (jf. vers 19). Til forskjell fra den fattige Lasarus har ikke denne skikkelsen noe navn; han blir bare karakterisert som «rik». Han er søkkrik; det viser den overdrevent luksuriøse måten han kledde seg. Purpur ble nemlig høyt verdsatt, mer enn sølv og gull, og var derfor reservert for guder (jf. Jer 10,9) og konger (jf. Dom 8,26). Byssos var en spesiell type lin som gjorde at man tok seg nesten «hellig» ut. Så mannen drev rikdomsprakten for vidt, også fordi han hadde til vane å vise den fram daglig: Han «*levde i fest og luksus dag etter dag*» (vers 19). I ham aner vi en dramatisk syndsfordervelse, som utvikler seg i tre stadier: kjærligheten til penger, forfengelig og hovmod (jf. preken 20. september 2013).

Apostelen Paulus sier at «*kjærligheten til penger er roten til alt ondt*» (1 Tim 6,10). Den er hovedgrunnen til fordervelsen og en kilde til misunnelse, strid og mistenksomhet. Pengene kan komme til å dominere oss som en tyrannisk avgud (jf. Evangelii Gaudium, 55). I stedet for å være et middel som vi kan benytte oss av for å gjøre godt og være solidariske med andre, kan pengene gjøre oss og hele verden til slaver av en egoistisk logikk som ikke levner rom for kjærligheten og er til hinder for freden.

Lignelsen viser oss også at den rike mannens pengebegjær gjør ham forfengelig. Han lever for å vise seg fram, for å demonstrere hva han har råd til. Men utseendet maskerer den indre tomheten. Livet hans er fanget i utvendighet, i tilværelsens mest overfladiske og forgjengelige dimensjon (jf. ibid., 62).

Dette moralske forfallets laveste trinn er hovmodet. Den rike mannen kler seg som en konge og han fører seg som en gud, og han glemmer at han er en alminnelig dødelig. For ham, som er blitt fordervet av kjærligheten til rikdom, fins det ingenting annet enn hans eget jeg, og derfor kommer ikke menneskene rundt ham inn i hans synsfelt. Så pengebegjæret fører til en slags blindhet: Den rike mannen ser ikke den andre mannen, som er sulten, såret og fullstendig utslått av ydmykelse.

Når man ser på denne skikkelsen, forstår man hvorfor evangeliet så bestemt fordømmer kjærligheten til penger: «*Ingen kan tjene to herrer. Han vil hate den ene og elske den andre, eller holde seg til den ene og forakte den andre. Dere kan ikke tjene både Gud og Mammon*» (Matt 6,24).

3. Guds ord er en gave

Evangeliet om den rike mannen og Lasarus hjelper oss til å forberede oss godt til Påsken, som nærmer seg. Askeonsdagsliturgien inviterer oss til å oppleve noe som ligner den rike mannens meget dramatiske opplevelse. Når presten merker oss med aske, sier han: «*Kom ihu, menneske, at du er støv og skal vende tilbake til støv*» (jf. 1 Mos 3,19). For både den rike og den fattige dør, og hoveddelen av lignelsen finner sted i dødsriket. Begge to oppdager plutselig at «*tomhendte kom vi inn i verden og tomhendte må vi forlate den*» (1 Tim 6,7).

Også våre øyne blir åpnet for dødsriket, der den rike mannen har en lang dialog med Abraham, som han kaller «*far*» (Luk 16,24.27) og slik viser at han tilhører Guds folk. Dette får livet hans til å synes enda mer motsigelsesfullt for hittil var det ikke blitt sagt noe om hans forhold til Gud. Det var faktisk ikke plass til Gud i livet hans ettersom han selv var sin eneste gud.

Det er først når han er i pine i dødsriket at den rike mannen kjenner igjen Lasarus, og han ønsker da at den fattige mannen skal lindre lidelsene med litt vann. Det han ber Lasarus om ligner det han selv hadde kunnet gjøre, men aldri gjorde. Abraham forklarer ham likevel: «*Husk [...] at du fikk alt det gode mens du levde, og Lasarus fikk det vonde. Nå trøstes han her, mens du er i pine*» (vers 25). I dødsriket blir en viss rettferdighet gjenopprettet, og det vonde i livet oppveid av det gode.

Lignelsen fortsetter og kommer med et budskap til alle kristne. Den rike mannen, som fortsatt har brødre i live, ber nemlig Abraham om å sende Lasarus for å advare dem. Men Abraham svarer: «*De har Moses og profetene, de får høre på dem*» (vers 29). Og på den rike mannens innvending legger han til: «*Hører de ikke på Moses og profetene, lar de seg heller ikke overbevise om noen står opp fra de døde*» (vers 31).

På denne måten kommer den rike mannen egentlige problem fram: Hans onder har sin rot i det at *han ikke lytter til Guds ord*; det har fått ham til å slutte å elske Gud og derfor til å forakte sin neste. Guds ord er en levende kraft, i stand til å vekke menneskehjertet til omvendelse og igjen orientere det mot Gud. Gud som taler er en gave, og ved å lukke hjertet for denne gaven, lukker vi også hjertet for den gaven som de andre er.

Kjære brødre og søstre, fastetiden er en gunstig tid for å bli fornyet i møtet med den levende Kristus i hans Ord, i sakramentene og i vår neste. Herren, som under de førti dagene i ørkenen overvant fristerens bedrag, viser oss veien. Må Den hellige ånd få oss til virkelig å vende om for å gjenoppdage den gaven som Guds ord er, for å bli rensket for synden som blinder oss og for å tjene Kristus i de trengende. Jeg oppmuntrer alle troende til å uttrykke denne åndelige fornyelsen også ved å delta i fasteaksjonene, som blir gjennomført av mange kirkelige organisasjoner over hele verden, for å fremme en kultur av imøtekommenhet i den ene menneskefamilien. La oss be for hverandre slik at vi ved å delta i Kristi seier, kan åpne våre dører for den svake og den fattige. Da kan vi virkelig leve og vitne om Påskeleden.

Vatikanet, 18. oktober 2016

Høytiden for den hellige evangelisten Lukas

Frans

Vatikanradioens skandinaviske avdeling
Gjengitt med tillatelse

Kopiert fra www.katolsk.no